

4. Współpraca gospodarcza Polska-Słowacja – cały rok 2018 (okres styczeń – grudzień 2018 w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego)

4.1 Gospodarcze umowy dwustronne

W stosunkach Polski ze Słowacją jak na razie obowiązują dwie umowy dwustronne o tematyce gospodarczej:

- Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków i majątku z 18.08.1994 r.,
- Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji z 18.08.1994 r.

W przypadku Polski i Słowacji można śmiało powiedzieć, że wspólna granica, pomimo faktu, że chodzi o teren górski, jest czynnikiem stymulującym wzajemne kontakty, także gospodarcze. Sprzyja im także bliskość językowa i kulturowa, dotychczasowe tradycje współpracy (także z czasów Czechosłowacji) oraz fakt, że oba kraje należą do Unii Europejskiej.

4.2. Handel zagraniczny

W analizowanym okresie polsko – słowacka wymiana handlowa wzrosła według danych Urzędu Statystycznego Republiki Słowackiej (SUS) o 7,68%. W liczbach bezwzględnych obroty po raz pierwszy przekroczyły granicę 10 miliardów i dokładnie wyniosły 10 282,9 mln euro. Polska jest po Niemczech i Republice Czeskiej trzecim największym partnerem handlowym Słowacji z udziałem 6,6% w całości obrotów handlu zagranicznego Słowacji. Polska uzyskała ze Słowacją ujemny bilans handlowy w wysokości 1,8 mld EUR, o 66,0 mln EUR mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Podstawę wymiany handlowej stanowią tradycyjnie produkty przemysłu metalurgicznego, samochodowego i elektronicznego. Dla Polski korzystnym zjawiskiem jest również zwiększanie udziału w eksporcie produktów spożywczych, mebli, polskiej mody oraz w mniejszym stopniu także kosmetyków, czyli branż zaliczanych do najsukcesyjnej obecnie reprezentujących Polskę w jej ekspansji gospodarczej za granicą ze względu na nowoczesność i konkurencyjność cenową oraz jakościową.

Eksport

Wg SUS polski eksport na Słowację wzrósł o 10,41% do 4 236,5 mln EUR.

Największe udziały miały następujące grupy towarowe:

Wyszczególnienie	Wartość w mln EUR	Udział %	Dynamika
wyroby przemysłu elektromaszynowego, w tym:	1 348	31,82	120,0
<i>maszyny i urządzenia mechaniczne, sprzęt elektryczny i części</i>	530	12,5	108,8
<i>pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające i współdziałające urządzenia</i>	791	18,7	130,5
<i>przyrządy, aparaty optyczne, kinematograf., pomiarowe, zegarki</i>	27	0,6	90,6
wyroby metalurgiczne	703	16,6	112,0
artykuły rolno-spożywcze, w tym:	596	14,1	106,1
<i>zwierzęta żywe, produkty pochodzenia zwierzęcego</i>	204	4,8	99,1
<i>produkty pochodzenia roślinnego</i>	73	1,7	122,3
<i>tłuszcze, oleje pochodzenia zwierzęcego i roślinnego</i>	13	0,3	86,3
<i>gotowe artykuły spoż., napoje bezalk., alkohol i ocet, tytoń</i>	305	7,2	108,9
wyroby przemysłu chemicznego, w tym:	589	13,9	98,1

<i>produkty przemysłu chemicznego i pokrewnych</i>	277	6,6	92,9
<i>tworzywa sztuczne i wyroby, kauczuk i wyroby</i>	311	7,4	103,1
wyroby przemysłu drewno-papierniczego, w tym:	225	5,3	117,0
<i>drewno i wyroby, węgiel drzewny, wyroby z korka i koszykarskie</i>	123	2,9	115,2
<i>ścier drzewny lub z in. mat. celulozowego, papier i tektura</i>	102	2,4	119,2
produkty mineralne	209	4,9	98,6
wyroby przemysłu lekkiego, w tym:	89	2,1	89,4
<i>materiały i wyroby włókiennicze</i>	73	1,7	88,8
<i>obuwie, nakrycia głowy, sztuczne kwiaty</i>	16	0,4	92,4
wyroby ceramiczne	150	3,5	98,1

Źródło: Urząd Statystyczny RS

Import

Polski import ze Słowacji wzrósł o 5,8% i wyniósł 6 046,0 mln EUR. Największe udziały miały następujące grupy towarowe:

Wyszczególnienie	Wartość w mln EUR	Udział %	Dynamika
wyroby przemysłu elektromaszynowego, w tym:	2 783	46,0	108,0
<i>maszyny i urządzenia mechaniczne, sprzęt elektryczny i części</i>	2 037	33,7	103,7
<i>pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające i współdziałające urządzenia</i>	704	11,6	123,2
<i>przyrządy, aparaty optyczne, kinematograf., pomiarowe, zegarki</i>	43	0,7	102,4
wyroby metalurgiczne	1 183	19,6	102,3
wyroby przemysłu chemicznego, w tym:	632	10,5	99,7
<i>produkty przemysłu chemicznego i pokrewnych</i>	170	2,8	93,8
<i>tworzywa sztuczne i wyroby, kauczuk i wyroby</i>	461	7,6	102,0
artykuły rolno-spożywcze, w tym:	424	7,0	106,5
<i>zwierzęta żywe, produkty pochodzenia zwierzęcego</i>	62	1,0	108,2
<i>produkty pochodzenia roślinnego</i>	186	3,1	124,1
<i>tłuszcze, oleje pochodzenia zwierzęcego i roślinnego</i>	11	0,2	123,1
<i>gotowe artykuły spoż., napoje bezalk., alkohol i ocet, tytoń</i>	164	2,7	90,6
wyroby przemysłu lekkiego, w tym:	281	4,7	98,5
<i>materiały i wyroby włókiennicze</i>	201	3,3	94,7
<i>obuwie, nakrycia głowy, sztuczne kwiaty</i>	80	1,3	109,5
produkty mineralne	230	3,8	111,4
wyroby przemysłu drewno-papierniczego, w tym:	234	3,9	116,9
<i>drewno i wyroby, węgiel drzewny, wyroby z korka i koszykarskie</i>	114	1,9	114,9
<i>ścier drzewny lub z in. mat. celulozowego, papier i tektura</i>	120	2,0	118,8

Źródło: Urząd Statystyczny RS

3. Inwestycje

Również w przypadku wzajemnych inwestycji wspólna granica jest czynnikiem zachęcającym inwestorów. Przełomowym impulsem było wejście obu państw do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004. Początkowo inwestycje skupiały się na tradycyjnych branżach przemysłu, a przede wszystkim na handlu, ale wraz z wejściem kapitału zagranicznego zaczęły się rozwijać także nowe branże i na Słowacji powstawać nowe firmy specjalizujące się w udzielaniu usług doradczych np. finansowych. Wraz z rozwojem rynku słowackiego stopniowo na tym rynku uaktywniały się także sieci handlowe zakładane przez polskie podmioty, takie jak Merkury Market, Reserved, Wojas, CCC.

Jeśli chodzi o zainteresowanie potencjalnych inwestorów słowackich rynkiem polskim, to początkowo rozwijało się ono w wolniejszym tempie, jednak na przestrzeni ostatnich piętnastu lat

jest coraz intensywniejsze. Chodzi głównie o firmy produkcyjne, deweloperskie, lub świadczące usługi doradcze.

Wielkie znaczenie dla rozwoju wzajemnych polsko – słowackich relacji miały zawsze małe i średnie firmy, ale najbardziej spektakularne są duże inwestycje. Poniżej kilka przykładów „succes stories”.

Polskie inwestycje na Słowacji:

mBank – pierwszy bank internetowy na Słowacji

Merkury Market – sieć wielkopowierzchniowych sklepów z materiałami budowlanymi i mieszkaniowymi, która w ciągu 12 lat rozrosła się do 20 marketów w całej Słowacji. Dużym sukcesem jest zajęcie w rankingu Trend Top za 2017 r. 108 pozycji wśród firm /poza sektorem finansowym/ na Słowacji oraz 28 miejsca wśród największych słowackich firm handlowych. Jednocześnie z liczbą 1345 pracowników Merkury Market należy do 60 największych pracodawców Słowacji, wykazując jednocześnie w 2017 r. z liczbą 185 nowoprzyjętych pracowników 15. najwyższy wzrost zatrudnienia.

Bella / TZMO – spółka zależna TZMO, budująca k. Bratysławy centrum obsługi klientów dla rynków Słowacji oraz Austrii.

Versaco – jedna z nielicznych polskich inwestycji na Słowacji, zakresem działania której jest produkcja wyrobów

Słowackie inwestycje w Polsce:

HB Reavis – słowacka firma należąca do trójki największych deweloperów w UE, która zrealizowała już kilka dużych projektów deweloperskich w Warszawie, a obecnie buduje biurowiec Varso Place – największy tego typu obiekt w stolicy Polski

ESET – twórca bardzo popularnego na świecie oprogramowania antywirusowego, który oprócz sprzedaży produktów, otworzył w Krakowie swoje biuro rozwojowo-badawcze (jeden z kilku tego typu ośrodków na świecie)

IDC Holding – największy słowacki producent słodczy i pieczywa cukierniczego skutecznie podbijający rynek polski, kilkakrotnie oceniony prestiżową nagrodą „Gazeta Biznesu”

Tatra Mountain Resort - należąca do grupy J&T słowacka spółka wzmocniła swoją pozycję w branży turystycznej poprzez zakup ośrodka narciarskiego w Szczyrku oraz Śląskiego Wesołego Miasteczka, a także parku zabaw Energylandia

Na szczególne wyróżnienie zasługuje spółka Asseco, która powstała w wyniku fuzji polskiej spółki softwarowej COMP i słowackiej ASSET. Spółka ta obecnie należy do największych spółek oferujących rozwiązania informatyczne dla biznesu w tej części Europy.

Do najnowszych ogłoszonych w 2017 r. polskich inwestycji na Słowacji należy zakup 100-procentowego udziału w spółce akcyjnej CBA Slovakia, jednego z największych sprzedawców detalicznych artykułów spożywczych na Słowacji posiadającego sieć 310 sklepów w zachodniej i centralnej Słowacji. Inwestycja ta została dokonana przez polski fundusz Polish Enterprise Fund VII, zarządzany przez polską spółkę Enterprise Investors, działającą na Słowacji od kilku lat. Kolejną inwestycją skierowaną w 2018 r. na Słowację z Polski jest spółka Amrest Holdings SE, która swoją dotychczasową działalność na Słowacji, tzn. 4 kawiarnie Starbucks poszerza o otwieranie restauracji Burger King.

W 2019 r. na rynek słowacki, według zapowiedzi, wejdą dwaj nowi, poważni polscy inwestorzy: Bank PKO BP (na razie tylko z bankowością korporacyjną) oraz PKN ORLEN (poprzez czeski Unipetrol, którego jest właścicielem), który zacznie tworzyć na Słowacji swoją sieć stacji benzynowych pod marką Benzina.

Według danych Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIIZ), 2017/2018 roku wśród największych zagranicznych inwestorów w Polsce jest 11 firm słowackich: m.i. rafineria Slovnaft (członek grupy MOL), producent oprogramowania antywirusowego ESET, producent słodczy I.D.C.

Holding, firma budowlana Vahostav (uczestniczyła w konsorcjum budującym Terminal Naftowy w Gdańsku), firma spedycyjna Trade Trans Invest, firma EKOSERVIS (oferująca rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz techniki basenowej), firma doradcza Accace oraz jedna z największych grup inwestycyjnych na Słowacji PENTA INVESTMENTS.

Liczby dotyczące wzajemnych polsko – słowackich inwestycji, publikowane przez Narodowy Bank Słowacji zgodnie z międzynarodowymi standardami, nie są wysokie, co jest spowodowane również faktem, że jedynie pierwsza inwestycja przekraczająca granice jest uważana za bezpośrednią inwestycję zagraniczną. Dane banków narodowych określające wartości napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych nie w pełni odzwierciedlają więc aktywność inwestorów na obu rynkach.

Jak podaje Narodowy Bank Słowacji, napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) na Słowację w 2017 roku stanowił kwotę 2,020 miliardów euro (w tym 1,417 mld euro inwestycji w udziałach własnościowych i reinwestowanym zysku oraz 603,18 mln euro w pozostałym kapitale). Opublikowany napływ inwestycji z Polski w 2017 r. stanowił łączną kwotę -61,795 mln euro, co oznacza w dezynwestycję (w tym - 74,237 mln euro inwestycji w udziałach własnościowych i reinwestowanym zysku oraz 12,442 mln euro w pozostałym kapitale).

Opublikowany odpływ BIZ ze Słowacji w 2017 r. stanowił 310,154 mln euro (w tym 354,766 mln euro inwestycji w udziałach własnościowych i reinwestowanym zysku oraz -44,602 mln euro w pozostałym kapitale). Odpływ BIZ ze Słowacji do Polski w 2017 r. stanowił łącznie 13,773 mln euro (w tym 487 tys. euro inwestycji w udziałach własnościowych i reinwestowanym zysku oraz 13,773 mln euro w pozostałym kapitale).

Łączna wartość BIZ na Słowacji na koniec 2017 r. według danych NBS wyniosła 46,559 mld EUR, (w tym 41,015 mld euro inwestycji w udziałach własnościowych i reinwestowanym zysku oraz 5,544 mld euro w pozostałym kapitale). BIZ z Polski wynosiły łączną wartość 137,734 mln euro (co składa się na 150,947 mln euro w udziałach własnościowych i reinwestowanym zysku oraz -13,213 mln euro w pozostałym kapitale). Polska tak na koniec 2017r. zajmuje 20 pozycję według wartości BIZ uplasowanych na Słowacji wśród wszystkich krajów z inwestycjami na Słowacji.

Łączna wartość słowackich BIZ zagranicą na koniec 2017 r. stanowiła 2,840 mld euro (co składa się na 2,356 mld euro w udziałach własnościowych i reinwestowanym zysku oraz 483,743 mln euro w kapitale pozostałym). Wartość słowackich BIZ w Polsce osiągnęła 140,156 mln EUR, (w tym 90,136 mln euro inwestycji w udziałach własnościowych i reinwestowanym zysku oraz 50,020 mln euro w pozostałym kapitale), co daje Polsce 4 miejsce wśród państw, do których napłynęli inwestycje słowackie.

4.4. Współpraca regionalna

Współpraca władz samorządowych, miast i gmin Polski i Słowacji jest dobrze rozwinięta. Słowackie i polskie regiony mają podpisanych 9 umów o partnerstwie. Współpracę realizują także miasta partnerskie. Prawie 300 polskich miast i gmin współpracuje, na podstawie odpowiednich umów, z powyżej 200 słowackimi miastami i gminami. Współpraca jednostek samorządowych jest najbardziej rozwinięta w obszarach przygranicznych.

Rozwojowi kontaktów regionalnych sprzyja bliskość językowa, kulturowa, ale także zbieżność interesów w dążeniu do zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnych. Znaczącym impulsem dla tej współpracy była realizacja projektów regionalnych finansowanych ze środków unijnych w ramach programu Interreg IIIA Polska-Słowacja 2007-2013 (ok. 180 mln euro). Kontynuacją tych działań jest program Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 (ok. 155 mln euro).

Polsko-słowackie kontakty rozwijają się również w ramach współpracy euroregionów. Na polsko – słowackim pograniczu działają trzy euroregiony: Euroregion Tatry (wchodzący w skład Europejskiego Ugrupowania Współpracy Transgranicznej Tatry), Euroregion Beskidy oraz Euroregion Karpaty.

Ambasada RP w Bratysławie aktywnie pomaga przy organizacji spotkań środowisk biznesowych w celu poszerzenia informacji o potencjale współpracy między polskim i słowackim biznesem.

Co roku organizowane jest Słowacko – Polskie Forum Gospodarcze (ostatnia edycja 26 września 2018 r. w Aquacity w Popradzie). Uczestnicy z Polski i Słowacji dyskutują na temat konkretnych form innowacji, finansowego i niefinansowego wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw, warunków i różnic w otoczeniu prowadzenia biznesu w Polsce i na Słowacji oraz wyzwań i dobrych przykładów firm wykorzystujących sąsiedztwo Polski i Słowacji. Słowacko – Polskie Forum Gospodarcze regularnie wpisuje się w ten sposób w kalendarz przedsięwzięć, które w swym zamyśle mają inspirować przedsiębiorców do intensyfikacji współpracy.

Dowodem skutecznej współpracy w zakresie Euroregionu Tatry są bilateralne konferencje i spotkania organizowane przez EUWT TATRY.

Również regularnie organizowane są, zwykle naprzemienne na terenie obu krajów, posiedzenia Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej.

4.5. Współpraca samorządów gospodarczych

Rozwija się współpraca polskich i słowackich izb gospodarczych oraz związków branżowych. Aktywność izb koncentruje się przede wszystkim na wspieraniu małych i średnich przedsiębiorstw zainteresowanych wejściem na rynek polski i słowacki oraz wspieraniu gospodarczej aktywności społeczności lokalnych.

Najbardziej aktywnie współpracują samorzady gospodarcze regionów przygranicznych Polski (województwa: śląskie, małopolskie i podkarpackie) i Słowacji (regiony: żyliński, preszowski i koszycki).

Ponadto funkcjonują izby oraz stowarzyszenia gospodarcze, które udzielają wsparcia przedsiębiorstwom i prowadzą promocję gospodarczą, a w szczególności:

- Słowacko-Polska Izba Handlowa w Żylinie,
- Polsko-Słowacka Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie,
- Słowacko Polskie Stowarzyszenie Handlu i Inwestycji Pro – Polonia z siedzibą w Żylinie.

Współpraca izb handlowych zaowocowała organizacją corocznych spotkań przedsiębiorców w różnych obszarach życia gospodarczego.

Wymienione imprezy Ambasada RP w Bratysławie obejmuje swoim patronatem i współpracuje pod względem merytorycznego przygotowania tematu i programu, ale wspiera także nowe inicjatywy, takie jak np. seminaria o współpracy gospodarczej z Polską zorganizowane z regionalnymi izbami handlowymi. Nową inicjatywą własną Ambasady, realizowaną szczególnie intensywnie od 2017 r. jest promocja polskich portów i gospodarki morskiej, zmierzająca ku większemu wykorzystaniu portów polskiego wybrzeża przez przemysł słowacki. Po udanych misjach gospodarczych władz Krajowej Izby Gospodarki Morskiej oraz zarządów portów Gdańsk i Gdynia zrealizowanych jesienią 2017 r., Ambasada we współpracy z KIGM przygotowała w czerwcu 2018r. dwudniową wizytę studyjną słowackich firm transportowych oraz spedycyjnych do portów w Gdyni i Gdańsku. Uczestniczyli w niej też reprezentanci (na wysokim szczeblu) Uniwersytetu w Żylinie, który specjalizuje się dziedzinie transportu /jest następcą Uniwersytetu Transportu i łączności w Żylinie/. Właśnie na terenie tej uczelni Ambasada przygotowała w październiku 2018r. Polski Dzień Morza jako część międzynarodowej konferencji dotyczącej transportu CMD tur (<http://fpedas.uniza.sk/~cmdtur/>). Zaprezentowały się tam wszystkie polskie porty, a jako imprezę towarzyszącą Ambasada przygotowała w głównym foyer uniwersytetu wystawę prezentującą polskie wybrzeże jako miejsce biznesu, wypoczynku i zdobywania nowej wiedzy.

W marcu 2019 r. Ambasada ponownie nawiązała do wcześniejszej promocji polskiej gospodarki morskiej i z tym związanej infrastruktury poprzez zorganizowanie w Bratysławie seminarium gospodarczego pt. „Porty, statki, terminale – polska oferta dla ekspansji słowackiego biznesu”. Po rozpoznaniu istniejącego potencjału dla rozwoju współpracy polsko-słowackiej w zakresie dostaw źródeł energii, w marcu 2019 r. zorganizowaliśmy również dyskusję nt. „Jak LNG zmieni rynek z

gazem w Europie Środkowo – Wschodniej. Terminal LNG we Świnoujściu – praktyczne wykorzystanie dla słowackiego biznesu”.